

Barne- og likestillingsdepartementet
 Akersgata 59
 Postboks 8036 Dep
 0030 OSLO

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP.	
Arkivkode	431.41
Dato	16/10-07
Saksnr	2007/02823-045

Deres ref: 200702823-/TFU   Vår ref: 07/5818

Oslo, 12.10.07

Høring – forslag til regulering av barnevernets omsorgsansvar for enslige mindreårige asylsøkere i den første fasen etter ankomst til landet

Vi viser til Barne- og likestillingsdepartementets høringsbrev av 23. august 2007 om ovennevnte. Utlendingsdirektoratet har merknader til de foreslåtte endringene.

Innledningsvis vil Utlendingsdirektoratet bemerke at vi er positive til en ordning som i enda større grad sikrer enslig mindreårige asylsøkeres særskilte behov under asylsaksprosessen. Forholdene for enslige mindreårige asylsøkere i asylmottak har i mange år vært et tema i den offentlige debatt. Målsettingen med overtakelsen av ansvaret har sin bakgrunn i regjeringens ønske om å forbedre vilkårene for enslig mindreårige asylsøkere, og å gi disse et bo- og omsorgstilbud som er kvalitetsmessig like godt som det tilbudet som gis til andre barn barnevernet har omsorgsansvaret for.

Behov for samarbeid og dialog

Utlendingsdirektoratet er opptatt av at overtakelsen av omsorgsansvaret til barnevernet må skje på en god og hensiktsmessig måte. I en slik overgangsfase vil barnevernet oppleve å stå overfor mange nye og ukjente problemstillinger og utfordringer. Slik vi ser det, vil Utlendingsdirektoratet ut fra sitt ansvarsområde og erfaringsgrunnlag, være en viktig samarbeidspartner for barnevernet i denne fasen.

Utlendingsdirektoratet ønsker å understreke at hensikten med barnas tilstedeværelse i Norge er å få prøvd sin asylsøknad. For at direktoratet skal få et riktigst mulig grunnlag for en korrekt vurdering av søknaden, må all nødvendig informasjon gjøres kjent. På samme måte vil omsorgssenteret være avhengig av nødvendig informasjon fra Utlendingsdirektoratet om barnet, for å ivareta sin omsorgsoppgave. Omsorgssenteret vil være et viktig mellomledd mellom de enslige mindreårige asylsøkerne og direktoratet. Omsorgssenteret må blant annet bistå barna med oversendelse av dokumenter, uttalelser i forbindelse med språktester,

Utlendingsdirektoratet

Telefon: 23 35 15 00
 Telefaks: 23 35 15 13
 E-post: udi@udi.no
 Internett: www.udi.no

Postadresse: Postboks 8108 Dep.
 0032 Oslo

Besøksadresse: Hausmannsgt 21
 0032 Oslo

aldersundersøkelser og verifiseringsrapporter. Videre vil de kunne ha en viktig oppgave i forbindelse med asylintervjuet. Informasjon om den enslige mindreårige vil også være viktig for en eventuell senere bosetting.

Utlendingsdirektoratet vil derfor presisere at det vil være nødvendig å få til et vellykket samarbeid og en dialog for utveksling av informasjon mellom direktoratet og barnevernet. Det bør utarbeides god rutiner for hvilke opplysninger som er relevante og viktige for både Utlendingsdirektoratet og barnevernet, samt hvordan denne kommunikasjonen skal foregå. Disse rutinene bør være på plass når barnevernet overtar omsorgsansvaret for de enslige mindreårige asylsøkerne.

Aldersvurdering

Utlendingsdirektoratet mener departementet må ha et større fokus på aldersproblematikken enn det det er lagt opp til i høringsnotatet. Når Utlendingsdirektoratet behandler saker fra enslig mindreårige asylsøkere, er det i tillegg til den generelle asylvurderingen, viktig å vurdere søkers alder. Dette fordi enslige mindreårige asylsøkere har andre og flere rettigheter enn voksne. Under asylsaksbehandlingen skal enslige mindreårige asylsøkere bo på egne tilrettelagte mottak (snart omsorgssenteret), de skal prioriteres i alle ledd av saksbehandlingen og de har krav på en verge. I forbindelse med vurderingen av asylsøknaden foretas det en barnesensitiv fortolkning av retten til asyl og beskyttelse. I tillegg til at det opereres med en lavere terskel for innvilgelse av beskyttelsesgrunner, vil ingen barn returneres til hjemlandet uten at det kan legges til grunn at de har tilstrekkelige omsorgspersoner. Dette innebærer at mange enslige mindreårige får en tillatelse i Norge.

Det er imidlertid ikke bare for utlendingsmyndighetene det er viktig å få fastsatt alder, men også for andre offentlige instanser og ikke minst for barnet selv. Utlendingsdirektoratet har derfor som mål å fastsette en så riktig alder som mulig, men erkjenner at det er en komplisert oppgave.

I vår del av verden er vi vant til at hvilken alder en person har, er udiskutabel og dokumenterbar. For denne målgruppen er det imidlertid ikke slik. Dels har det sin årsak i at asylsøkeren faktisk ikke kjenner sin nøyaktige fødselsdato, kalenderomregningsproblemer eller bevisst usannhet i den hensikt å oppnå oppholdstillatelse som enslig mindreårig.

I de tilfellene det ikke er mulig å fastslå med rimelig sikkerhet om søker er over eller under 18 år, kan det med hjemmel i utlendingsloven § 37 g anmodes om at vedkommende lar seg undersøke for å klargjøre alderen. Det er viktig å presisere at en aldersundersøkelse bare er ett av flere momenter i en helhetsvurdering for å avgjøre søkers alder, og at resultatet av disse undersøkelsene benyttes på en nyansert måte. I forbindelse med registreringen av asylsøknaden hos politiet skal politiet alltid vurdere om oppgitt alder fremstår som sannsynlig. Under asylintervjuet hos Utlendingsdirektoratet skal det også foretas en vurdering av søkers alder og modenhet. Utlendingsdirektoratet tar ikke endelig stilling til alder før det fattes vedtak i asylsaken. På grunn av behovet for nødvendig sikkerhetsmargin vil det skje at personer som kan være over 18 år blir vurdert å være mindreårig i asylvedtaket.

Utlendingsdirektoratet ser det som viktig at det utarbeides gode rutiner for håndteringen av saker hvor det er usikkerhet knyttet til om søker er over eller under 18 år. Det bør først og fremst legges til rette for en god og hensiktsmessig informasjonsutveksling mellom Utlendingsdirektoratet og omsorgssenteret. På den måten kan Utlendingsdirektoratet også få en aldersvurdering fra omsorgssenteret, med den barnefaglig kompetanse som er der. I mange saker vil også vergen kunne uttale seg om sin oppfatning og vurdering av barnet og dets alder. Ved utarbeidelsen av slike rutiner bør det også fremgå hvem som skal ha det endelige ansvaret for å fastsette alderen. Utlendingsdirektoratet oppfatter det slik at det er direktoratet som sitter med det endelige beslutningsansvaret ved denne vurderingen.

Oppsporing

Norske myndigheter mener det i utgangspunktet er til barnets beste at det blir gjenforent med foreldrene, og vil derfor forsøke å oppspore omsorgspersoner i hjemlandet. Det følger av Barnekonvensjonen at barn som er alene både har rett til kontakt med sine foreldre, og at de har rett til bistand til å bli gjenforent med dem.

Oppsporing av mulige omsorgspersoner er et viktig, men samtidig svært vanskelig arbeid for Utlendingsdirektoratet. Arbeidet med oppsporing starter som hovedregel umiddelbart etter ankomst og foregår parallelt med behandlingen av asylsøknaden og planlegging av bosetting. Direktoratet har dessverre ikke lyktes å oppspore omsorgspersoner i stor nok utstrekning, og arbeider med å finne gode løsninger på dette.

Hvis den enslige mindreårige innvilges en tillatelse i Norge på bakgrunn av at det mangler omsorgspersoner, fattes et betinget vedtak i asylsaken. Det innebærer at det i vedtaket orienteres om at saken til den enslige mindreårige kan bli vurdert på nytt hvis man finner frem til omsorgspersoner i hjemlandet eller i et trygt tredjeland der en gjenforening kan finne sted.

Erfaring viser at mange enslige mindreårige har kontakt med foreldre og slekt i hjemlandet eller i andre land. Dette er ofte opplysning som ikke tilkommer utlendingsmyndighetene. Utlendingsdirektoratet ser det derfor som svært viktig at det tilstrebes et godt samarbeid mellom barnevernet og utlendingsmyndighetene for å få kartlagt om den enslige mindreårige har omsorgspersoner på hjemstedet, og om gjenforening med omsorgspersoner vil være til barnets beste i det konkrete tilfelle.

Retur og uttransportering

Det er ikke alle enslige mindreårige asylsøkere som får en tillatelse i Norge. Dette vil være aktuelt i de tilfellene hvor det ikke anses å foreligge noen beskyttelsesgrunner, og hvor direktoratet har lokalisert omsorgspersoner som kan gi barnet tilstrekkelig omsorg. Utlendingsdirektoratet mener derfor loven bør ha en formulering om barnevernets rolle ved retur/uttransportering. For de barna dette gjelder, er det av stor betydning at prosessen blir styrt av barnefaglig kunnskap og med nødvendige fagkontakter i returlandet.

Utlendingsdirektoratet mener det bør vurderes å ta inn en bestemmelse som regulerer omsorgssenterets ansvar for å samarbeide med Politiets utlendingsenhet

om planlegging, gjennomføring og oppfølging av uttransportering av enslige mindreårige. Videre at omsorgssenteret skal samarbeide med IOM om planlegging, gjennomføring og oppfølging av frivillig retur for enslige mindreårige til hjemlandet eller tredje land for å gjenforenes med foreldrene eller andre omsorgspersoner.

Registrering

Utlendingsdirektoratet savner en vurdering i høringsnotatet om hvem som skal registrere opplysninger om de som oppholder seg på omsorgssenteret i Utlendingsdatabasen (UDB). Selv om barna ikke befinner seg i ordinært mottakssystem er det viktig at informasjon om hvor de befinner seg blir oppdatert og korrekt tilgjengelig i databasen. Utlendingsdirektoratet kan ikke se at det er omtalt om det er Region- og mottaksenheten i direktoratet eller omsorgssenteret som skal følge opp registreringen. Det gjelder både registrering av opphold på omsorgssenteret og videre registrering av kartlegging ved bosetting. Ved bosetting står det at kartleggingen skal sendes Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

Hvis det ikke blir foretatt en korrekt registrering, vil det bli mangelfull informasjon for denne gruppen i Utlendingsdatabasen i forhold til andre asylsøkere hvor mottakene registrer opplysningene. Det samme vil gjelde i de tilfellene hvor asylsøkerbarn blir etterlatt av foreldre og plassert i en barnevernsinstitusjon. De bør også registreres inn i Utlendingsdatabasen.

Kommentarer til de enkelte punktene i høringsnotatet

Til punkt 4 – Barnevernets omsorgssenter for mindreårige

Utlendingsdirektoratet foreslår at det føyes til ytterligere to oppgaver: 1) Bidra til oppsporing av foreldre og gi barnet mulighet til kontakt med foreldrene, jf. FNs barnekonvensjon art. 10-2. 2) Bidra til et helhetlig bilde av barnets behov og interesser til bruk for utlendingsmyndighetene.

Til punkt 5 – Forslag til regulering

5.1 Statlig regional barnevernsmyndighets ansvar for å gi et tilbud om omsorg på et omsorgssenter

Utlendingsdirektoratet mener i likhet med departementet at det kan være hensiktsmessig å innføre et nytt kapittel i barnevernloven som regulerer barnevernets omsorgsansvar og selve omsorgstilbudet. Det tydeliggjør i enda større grad det faktum at barnevernet har ansvaret for alle barn som oppholder seg i Norge, inklusiv enslige mindreårige asylsøkere.

Utlendingsdirektoratet er enig med departementet i at det ikke er nødvendig å treffe et enkeltvedtak i hver enkelt sak. Utgangspunktet for enslige mindreårige asylsøkere er det motsatte av det som gjelder for barn generelt, de har ingen omsorgspersoner i Norge som kan ivareta deres behov og interesser. Det forutsettes derfor at de aller fleste enslige mindreårige asylsøkere har et særskilt behov for omsorg.

I forslaget legges det opp til en lovfestet plikt for statlig regional barnevernmyndighet å tilby enslige mindreårige asylsøkere plass på et omsorgssenter. Videre innføres det en plikt til å trekke inn den kommunale barnevernstjenesten i de tilfellene hvor barn av spesielle grunner ikke ønsker opphold på senteret, eller der barn har særlige behov utover det omsorgssenteret i utgangspunktet kan tilby. Det skal også treffes et oppfølgingsvedtak innen seks uker på alle barn som oppholder seg på senteret. Utlendingsdirektoratet mener forslaget på en god måte ivaretar hensynet til at denne gruppen barn kan ha forskjellige behov og at det er nødvendig med en tett oppfølging.

Det åpnes for alternative løsninger ”der barn av spesielle grunner ikke ønsker opphold på omsorgssenteret, eller der barn har særlige behov av en slik karakter at de ikke kan ivaretas på en tilfredsstillende måte på omsorgssenteret” (jmfør side 6, tredje avsnitt). Utlendingsdirektoratet forstår det slik at det da er barnevernet som skal bedømme hvorvidt det er hensiktsmessig at disse barna det refereres til skal oppholde seg på omsorgssenter, og at alternative løsninger skal innebære at ansvaret for barna forblir hos barnevernet.

Kommentar til lovteksten:

I § 5A-1 første ledd står det at barnevernmyndighetene skal gi et ”tilbud” om opphold på et omsorgssenter. Utlendingsdirektoratet mener det bør fremgå av bestemmelsen at alle enslige mindreårige som kommer uten omsorgspersoner plasseres på omsorgssenteret.

Videre står det i andre ledd at barnet skal bli overført fra utlendingsmyndighetene til statlig regional barnevernmyndighet. Utlendingsdirektoratet mener det bør presiseres når barna skal overføres. Slik direktoratet oppfatter det, legges det opp til at ansvaret gjelder fra barnet har søkt asyl. Det bør fremgå av selve teksten.

Det legges opp til at alle som oppgir å være under 15 år ved ankomst skal plasseres direkte i omsorgssenteret. Utlendingsdirektoratet savner en vurdering av hvordan man har tenkt å håndtere de barna som oppgir å være eldre enn 15 år, men som man antar å være yngre enn 15 år. Utlendingsdirektoratet har erfart at det har kommet barn til Norge som oppgir å være eldre enn det de faktisk er. Det kan være barn som har blitt sendt hit av menneskesmuglere, altså en gruppe man bør være særlig oppmerksom på. Utlendingsdirektoratet mener bestemmelsen bør formuleres slik at den gir rom for en individuell vurdering av om barnet skal overflyttes.

5.1.1 Forholdet til særlige tiltak etter barnevernloven kapittel 4

Utlendingsdirektoratet mener det kan være viktig og relevant for saken at forhold som kvalifiserer til særskilte tiltak etter barnevernloven varsles til Utlendingsdirektoratet. Slike opplysninger kan ha betydning for asylsaken. Det kan særlig gjelde i saker hvor det er forhold som tyder på at barnet er offer for menneskehandel. Her må Utlendingsdirektoratet varsles i tillegg til det kommunale barnevernet og politiet.

5.1.2 Særlig om enslige mindreårige asylsøkere med følgepersoner og barn som etterlates i mottak

Utlendingsdirektoratet ser det som ønskelig med en tydeligere formidling av ansvar i forbindelse med asylsøkere med følgepersoner. Departementet foreslår at dagens praksis med enslige mindreårige med følgeperson videreføres. Det refereres til at den mindreårige "bør" overføres til omsorgssenteret hvis ikke følgepersonen fortsatt ønsker å utøve omsorgen. Slik Utlendingsdirektoratet ser det, gir ikke dagens praksis en god nok sikkerhet for barna.

Erfaring viser at det kommunale barnevern ofte vegrer seg mot å gå inn i saken på mottakene, da det kan kreve mye ressurser og bli kostbart. Utlendingsdirektoratet ønsker derfor at barnevernet skal utrede omsorgssituasjonen for hver enkelt enslig mindreårig med følgeperson og fatte vedtak om: 1) Godkjenning av følgepersonen som omsorgsgiver, 2) Støttetiltak ved behov, eller 3) Plassering i omsorgssenter.

Utlendingsdirektoratet har merket seg at barn etterlatt av sine foreldre på mottak som hovedregel bør overføres til omsorgssenteret. Direktoratet er usikre på om det er ment å være andre reelle alternative løsninger i disse tilfellene, og hvem som i så fall skal avgjøre hvilken løsning man faller ned på.

Utlendingsdirektoratet kan ikke se at forslaget tar høyde for at enkelte barn ikke ønsker å bo på omsorgssenteret fordi det allerede befinner seg en omsorgsperson i Norge. Utlendingsdirektoratet mener det er viktig at alle enslige mindreårige under 15 år som kommer til Norge uten følgepersoner sendes til omsorgssenteret. For at en antatt slektning eller annen nær relasjon skal kunne få ta over omsorgen for en enslig mindreårig asylsøker, bør barnet først plasseres på omsorgssenteret inntil den faktiske omsorgssituasjonen er avklart. Utlendingsdirektoratet ser det som svært viktig at ingen barn blir "levert ut" til personer som allerede er i Norge før etter en nærmere vurdering av deres reelle relasjon til barnet samt omsorgsevne.

5.6.3 Krav til politiattest

Utlendingsdirektoratet har merket seg at det innføres samme krav om politiattest i forhold til omsorgssenteret som det krav som i dag stilles til barnevernsinstitusjonene etter barnevernloven § 6-10 og politiattestforskriften. Et tilsvarende krav om politiattest ble i 2006 innført i utlendingsloven § 41 c. I utlendingslovens bestemmelse er straffeloven § 192 (seksuell handling med barn) inntatt, men er utelatt i barneloven. Utlendingsdirektoratet mener det bør vurderes å ta straffebestemmelsen inn i barnevernloven § 6-10.

Til punkt 5.7 – Taushetsplikt og adgang til formidling av informasjon

Spørsmålet om hvilke opplysninger ansatte på omsorgssenteret kan videreformidle til de som behandler asylsaken, er av sentral betydning for Utlendingsdirektoratet. For at Utlendingsdirektoratet skal få et best mulig grunnlag til å avgjøre hvorvidt et barn skal få tillatelse til opphold i Norge, må all nødvendig informasjon gjøres kjent uten hinder av taushetsplikten. Utlendingsdirektoratet mener at det er ønskelig med en klarere hjemmel enn i dag om at nødvendige opplysninger, også om søkerens personlige forhold, må gjøres kjent for direktoratet.

Utlendingsdirektoratet viser til lovutvalgets uttalelse i NOU 2004:20 til ny utlendingslov: *"Det kan fra tid til annen oppstå et behov for utlendingsforvaltningen å*

be om opplysninger fra andre forvaltningsorganer i forbindelse med behandlingen av en utlendingssak. Forvaltningslovens alminnelige regler om taushetsplikt, men også eventuelle særlige regler for det enkelte forvaltningsorgan, kan i enkelte tilfeller medføre at utlendingsforvaltningen ikke får utlevert opplysninger som kan ha betydning i utlendingssaken." Videre står det at "Utvalget foreslår derfor at offentlig myndighet etter anmodning fra utlendingsmyndighetene skal ha plikt til å gi opplysninger om utlendingers personlige forhold til bruk i sak etter loven uten hinder av taushetsplikt etter sosialtjenesteloven § 8-8 eller lov om barneverntjenester § 6-7.

Videre vises det denne i denne sammenheng til høringsinstansenes syn i Ot. prp. nr. 75 (2006-2007) – om den nye utlendingsloven (pkt. 17.1.10.4 side 336). Som det her fremgår er det delte meninger om i hvilken grad utlendingsmyndighetene skal kunne kreve informasjon i den enkelte asylsak uten hinder av taushetsplikt. Fra noen hold blir det hevdet at utlendingen ikke lenger vil kunne gi opplysninger av personlig karakter til andre offentlige myndigheter uten å frykte at disse vil havne hos Utlendingsdirektoratet. Andre støtter utvalgets forslag og viser til at det vil "bidra til å sikre at de opplysninger som er nødvendige for å prøve vilkårene for en tillatelse fremkommer". Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda "mener at det også kan være behov for å regulere informasjonsutveksling med andre offentlige etater som Aetat, trygdeetaten, helsemyndighetene og kommunene". Arbeids- og inkluderingsdepartementet uttaler at det synes klart ønskelig å fastsette videre unntak fra ulike taushetspliktbestemmelser, men viser til at det må utredes nærmere. Inntil det, videreføres reglene som i dag er gjeldende.

I hvilken utstrekning ansatte ved dagens mottak har adgang til å formidle opplysninger til Utlendingsdirektoratet uten barnets eller hjelpevergens samtykke avhenger av om mottaket er drevet av kommunale eller private driftsoperatører. For ansatte i mottak med kommunal driftsoperatør beror adgangen til å formidle opplysninger på en tolkning av unntakene fra taushetsplikten etter forvaltningsloven §§ 13 b – 13 f. Utlendingsdirektoratet mottar nyttig og viktig informasjon om enslige mindreårige asylsøkere fra mottak. Det gjelder særlig uttalelser knyttet til aldersvurderingen, barnets helsesituasjon og om barnet har særlige behov. Dette er forhold som kan få betydning i en vurdering av om det foreligger sterke menneskelige hensyn i barnets sak.

Utlendingsdirektoratet har merket seg departementets forslag til taushetsplikt og adgang til formidling av informasjon. Ifølge foreslått tekst til barnevernloven § 6-7 er det et vilkår at opplysninger bare kan gis *når det er nødvendig for å fremme omsorgssenterets oppgaver*. Det er således omsorgssenteret som i hvert enkelt tilfelle skal vurdere og ta standpunkt til om formidling av opplysninger til utlendingsmyndighetene. Utlendingsdirektoratet stiller spørsmål ved dette.

Et omsorgssenter har en funksjon som er fundamentalt annerledes enn andre barneverninstitusjoner. Utlendingsdirektoratet vil påpeke at hensikten med barnas tilstedeværelse i Norge er å få prøvd sin asylsøknad. All erfaring tilsier at dette er særs viktig for barnet, uavhengig av andre forhold. I en slik vurdering bør det legges avgjørende vekt på hva som er nødvendig av hensyn til barnet. Dette hensynet er imidlertid ikke spesielt utdypet i høringsnotatet. Fra Utlendingsdirektoratets ståsted oppfattes det som svært viktig at utlendingsmyndighetene og omsorgssenteret samarbeider godt og utveksler relevant informasjon.

Utlendingsdirektoratet finner departementets uttalelse i høringsnotatet på side 30 som noe unyansert: *"Hvorvidt formidling av opplysninger vil bidra til å ivareta barnets beste kan i enkelte tilfeller være vanskelig å ta stilling til. Opplysninger om at et barn har vært i kontakt med sine foreldre i hjemlandet kan for eksempel medføre at et barn som kanskje ville ha hatt best av å få bli i landet, får avslag på sin asylsøknad, men det kan også medføre at et barn som har best av å finne tilbake til sine foreldre blir gjenforent med dem. Det er uansett omsorgssenteret som må foreta den konkrete vurderingen av om kravene etter barnevernloven § 6-7 tredje ledd første punktum er oppfylt slik at opplysningen bør videreformidles til utlendingsmyndighetene."*

Utlendingsdirektoratet er oppmerksom på at barn i utlendingsforvaltningen er en sårbar gruppe, og at det særlig gjelder de barna som kommer alene til Norge. Utlendingsdirektoratet har derfor et spesielt fokus på barn og et mål om å prioritere søknader fra denne gruppen. I behandlingen av en søknad fra en enslige mindreårige asylsøker, står direktoratet overfor en rekke vanskelige vurderingstemaer. I en slik vurdering vil barnets beste være et grunnleggende, og ofte avgjørende hensyn.

Utlendingsdirektoratet kan vise til at konsekvensene av et avslag, med påfølgende retur for barnet, alltid vurderes. I denne vurderingen sees det hen til de aktuelle omsorgspersonenes evne og vilje til å dra omsorg for den enslige mindreårige. Hvis forutsetningene for retur av ulike grunner ikke er oppfylt, anses det å være til barnets beste å være i Norge. Utlendingsdirektoratet har lyktes i å oppspore barns foreldre i enkelte saker. Men i de tilfellene hvor direktoratet ikke har funnet omsorgssituasjonen som forsvarlig og tilfredsstillende, har barnet fått en tillatelse Norge.

For å få et best mulig vurderingsgrunnlag for å fatte et vedtak, og herunder vurdere hva som er til det enkelte barns beste, er det imidlertid helt avgjørende at all relevant informasjon om barnet kommer frem. Det vises i den forbindelse til at forvaltningen har et ansvar og en plikt til å sørge for at saken er så godt opplyst som mulig, jf forvaltningsloven § 17 første ledd.

Når det gjelder enslige mindreårig asylsøkere vil det være Utlendingsdirektoratet som i utgangspunktet har ansvaret for å innhente den nødvendige informasjon om barns forhold. Det inkluderer blant annet hva barnet har reist fra, hvorfor barnet søker asyl og i enkelte tilfeller om barnet faktisk er mindreårig. Videre har norske myndigheter en plikt til å utrede om barnet har foreldre som kan gi det forsvarlig omsorg. Når disse forholdene forblir uavklart for barnets asylsak, kan det påføre barnet ytterligere belastning og usikkerhet.

Utlendingsdirektoratet mener derfor det verken er riktig eller forsvarlig at omsorgssenteret alene skal vurdere om relevant informasjon om barnets sak bør gjøres kjent for direktoratet. På tross av forskjellig ståsted, bør både direktoratet og omsorgssenteret ha ett felles mål, om å finne en god og varig løsning for barna innenfor det regelverket og de forpliktelsene som gjelder.

Til punkt 5.9 – Omsorgssenteret som plasseringsalternativ

Utlendingsdirektoratet har merket seg at departementet legger opp til at også andre barn kan plasseres på omsorgssenteret. Det vises til andre avsnitt under punkt 5.9, hvor det står at: "omsorgssenteret også bør kunne brukes som plasseringssted etter vedtak med hjemmel i ovennevnte bestemmelser i barnevernloven"(det vil si særlige tiltak etter kap 4). Utlendingsdirektoratet er i tvil om det er i henhold til bakgrunn og målsettingen med omsorgssenteret. Departementet påpeker selv at enslig mindreårige asylsøkere på flere punkter skiller seg klart fra andre barn som ivaretas av barnevernet.

Utlendingsdirektoratet vil i utgangspunktet fraråde at omsorgssenteret brukes som plasseringsalternativ for andre grupper barn. Barn med tradisjonell barnevernsproblematikk vil ha andre behov og forutsetninger enn majoriteten av enslige mindreårige. Blanding av disse gruppene vil lett kunne føre til negativ sosialisering for de enslige mindreårige. Det er ikke ukomplisert å bruke omsorgssenteret til for eksempel barn som ikke kan bo hos foreldrene mens de bor i mottak. Denne gruppen stiller med helt andre forutsetninger enn barn som kommer som enslige mindreårige til Norge. Utlendingsdirektoratet er derfor av den oppfatning at det vil være klart uheldig hvis barn med til dels stor atferdsproblematikk oppholder seg på omsorgssenteret. Direktoratet kan opplyse at det også har vært negative erfaringer på Vårli mottak med etterlatte barn som har vært lenge i mottak og som "behersker" systemet. De får lett dominans over de andre barna og stiller andre krav til oppfølging av personalet.

Til punkt 6 - Økonomiske og administrative konsekvenser

Utlendingsdirektoratet vil påpeke at når alle enslige mindreårige asylsøkere i utgangspunktet plasseres på samme sted og i samme kommune, vil det føre til en økt belastning på blant annet kommunens helsetjenester. Det samme vil gjelde det kommunale barnevernet som skal følge opp de mindreårige som trenger særlig oppfølging og tiltak.

Med hilsen for
Utlendingsdirektoratet

Stephan Mo
avdelingsdirektør

Beate Holter
underdirektør

Kopi: A10